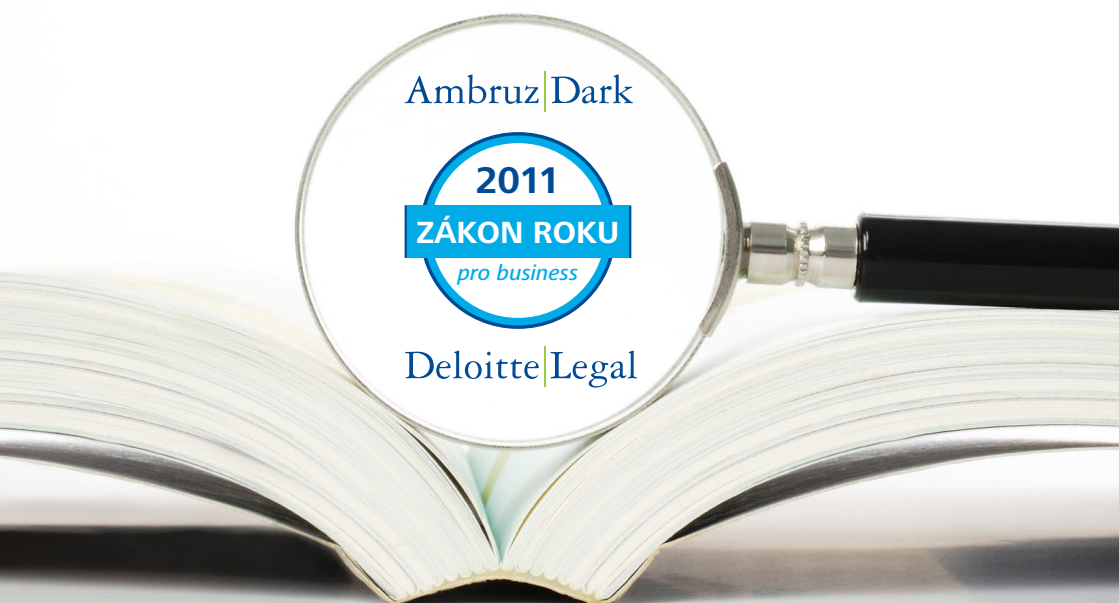

Deloitte.

Ambruz|Dark

Zákon roku 2011
Final report

O Zákonu roku

Anketu o nejlepší (a nejhorší) legislativní počín pro podnikatelské prostředí v ČR, Zákon roku, realizuje advokátní kancelář Ambruz & Dark od roku 2009. Od letošního ročníku je spoluorganizátorem i spolupracujícím advokátní kancelář Deloitte Legal. Cílem ankety je přispět k diskusi mezi českými podnikateli, politiky a veřejností o kvalitě právních předpisů přijatých v uplynulém roce a jejich dopadech na podnikatelské prostředí České republiky.

Nominace na vítěze v pořadí již třetího ročníku ankety Zákon roku vybíraly Ambruz & Dark a Deloitte Legal z relevantních kategorií právních předpisů na základě praktických zkušeností s jejich aplikací a dopadem na podnikatelské prostředí ČR. Přednost přitom byla dávana předpisům, které mají systémový dopad a vliv na široký okruh podnikatelských subjektů. Nominovanými mohly být

obecně závazné právní předpisy České republiky či Evropské unie, jež nabyly platnosti v loňském roce. Zejména se jedná o ústavní zákony, zákony, vyhlášky ministerstev, nařízení vlády, směrnice a nařízení EU.

Navrhnuté mohly být i nové mezinárodní smlouvy s dopadem na podnikatelské prostředí v ČR. V kategorii Nejhorší legislativní počín roku se nominovanými mohly stát i právní předpisy, které v daném roce pozbyly platnosti zejména v důsledku zrušení Ústavním soudem ČR či Soudním dvorem EU. Jako autoři nominovaných právních předpisů jsou uváděni jejich iniciátoři nebo ti, kteří k přijetí předpisu jinak významně přispěli. Respondenty ankety Zákon roku jsou podnikatelé, zástupci firem a další vybrané osobnosti českého hospodářství.

Nominace Zákon roku 2011

KATEGORIE ZÁKON ROKU:

1. Směrnice 2011/7/EU o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích

Autor: Evropská komise (GŘ Podniky a průmysl)

PRÁVO DOSTAT ZAPLACENO VČAS

Směrnice přitvrzuje v boji proti opožděným platbám v obchodněprávních vztazích, mj. za účelem ochrany malých a středních podniků. Od jara 2013 by lhůty splatnosti mezi podniky v zásadě neměly překročit 60 dnů, mezi podniky a veřejnými orgány 30 dnů, od obdržení faktury, resp. příslušného plnění. Zákonný úrok z prodlení se zvýší o jedno procento a krom nároku na náhradu externích nákladů spojených s vymáháním vznikne věřiteli automaticky nárok na náhradu souvisejících interních nákladů ve výši 1 000 Kč. Jiná, hrubě nespravedlivá, ujednání stran budou nevyhazatelná.

2. Zákon č. 365/2011 Sb., kterým se mění zákoník práce

Autor: Ministerstvo práce a sociálních věcí

FLEXIBILNĚJŠÍ NASTAVENÍ PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ

Zatím nejrozsáhlejší novela stávajícího zákoníku práce rozšiřuje škálu možností, jak nastavit vzájemné vztahy zaměstnavatele a zaměstnance. Nová právní úprava například rozšiřuje možnost zahrnout odměnu za práci přesčas do mzdy, umožňuje sjednat zkušební dobu u vedoucích zaměstnanců až na 6 měsíců či dočasně přidělit zaměstnance k jinému zaměstnavateli bez nutnosti získání agenturního povolení.

3. Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Autor: Ministerstvo spravedlnosti

KRIMINÁLNÍ FIRMY Z KOLA VEN (TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB)

Jako jedna z posledních zemí Evropy zavedla Česká republika trestní odpovědnost firem např. za násilné, majetkové či hospodářské trestné činy. Jejich odpovědnost není závislá na postihu fyzických osob. Trestný čin může být firmě přičitatelný nejenom v důsledku jednání osob s rozhodujícím vlivem na chod firmy, ale i nezavedení adekvátních interních opatření, např. kontrolních mechanismů. Sankcí může být i zrušení firmy. Tato novinka možná v první chvíli vyvolala obavy, je ale logickou odpovědí na zapojení firem do trestné činnosti a jejich vliv na chod společnosti v 21. století.

4. Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření

Autor: Ministerstvo financí

ZAVEDENÍ II. PILÍŘE V RÁMCI DŮCHODOVÉ REFORMY

Zákon zavádí do českého důchodového systému zcela nový II. pilíř, který umožní fyzickým osobám vyvázat část sociálního pojistného placeného do stávajícího státního I. pilíře a přesměrovat ho (spolu s vlastním příspěvkem) do důchodových fondů v rámci II. pilíře spravovaného soukromými penzijními společnostmi. Zákonu lze leccos vytknout - hrozí nízká účast z důvodu dobrovolnosti II. pilíře, nízká podpora napříč politickým spektrem a s tím související obavy z „maďarského“ scénáře, či limity poplatků a provizí, které zvyšují rizikovost investice penzijních společností. Na druhou stranu může tento krok přispět k diverzifikaci finančních zdrojů obyvatel pro zabezpečení na stáří a dlouhodobě podpořit větší stabilitu veřejných rozpočtů. Kromě toho jde také o neopakovatelnou příležitost pro současné penzijní fondy i nové hráče získat dlouhodobě statisíce klientů a zvýšit objem spravovaných dlouhodobých úspor.

5. Zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů

Autor: Ministerstvo financí

SNÍŽENÍ ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽE (JEDNOTNÉ INKASNÍ MÍSTO)

Od roku 2015 dojde ke sloučení agendy odvodů daní a pojistného na sociální a zdravotní pojištění a toto „jednotné inkasní místo“ bude spravováno finančními úřady. Od změny se očekává zefektivnění výkonu státní správy a snížení administrativní zátěže podnikatelů (přiznání daní i pojistných na jednom formuláři a placení na jeden účet, sjednocení vyměřovacích základů, sjednocení procesních pravidel).

KATEGORIE PASKVIL ROKU

1. Rozhodnutí Evropské rady 2011/199/EU, kterým se mění článek 136 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o mechanismus stability pro členské státy, jejichž měnou je euro

Autor: Evropská rada (premiéři a prezidenti států EU)

NEKONCEPČNÍ ZAVEDENÍ A ZACHRAŇOVÁNÍ EURA II.

Na základě této novely ústavního práva Unie mohou státy eurozóny od roku 2013 založit Evropský mechanismus stability (ESM), mezinárodní organizaci pro poskytování půjček státům eurozóny v potížích v celkové výši až půl bilionu eur. Ostatní státy Unie se do ESM budou moci zapojit na ad hoc bázi. ESM nahradí sérii dočasných stabilizačních opatření přijatých ve výši stovek miliard eur. Podnikatelé potřebují jednotnou evropskou měnu, ale cena, kterou platí za její špatné nastavení a zachraňování, je nehorázná. Opatření přijímaná za účelem dosažení rovnováhy v hospodaření států Unie (např. série nařízení 1173-1177/2011 či fiskální kompakt) jsou chvályhodná, ale přicházejí pozdě. (Podobné opatření již bylo nominováno na Paskvil roku 2010).

2. Nařízení vlády č. 295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění

Autor: Ministerstvo životního prostředí

FORMALISMUS PŘI OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ (EKOLOGICKÁ ÚJMA)

Nařízením vlády došlo k provedení poslední části zákona o předcházení ekologické újmě, která od 1. ledna 2013 vyžaduje od provozovatelů rizikovějších průmyslových činností pojištění pro případ své odpovědnosti za ekologickou újmu. Myšlenka dobrá, ale bezzubé nařízení umožňuje příliš snadno se daným povinností vyhnout. Takže vznikl další formulář na vyplňování, který schopným ubírá elán a nezodpovědné nechává nedotčené.

3. Zákon č. 351/2011 Sb., kterým se mění obchodní zákoník

Autor: Ministerstvo spravedlnosti

(NE)ŘEŠENÍ SOUBĚHU FUNKCÍ

Výslovně se umožňuje souběh výkonu funkce statutárního orgánu a práce v pracovním poměru, kýženu právní jistotu do vztahu mezi společnostmi a manažery ale novela přináší jen stěží. Přetrvávají rizika spojená s dosavadními souběhy a mohou vzniknout nejasnosti i v rámci souběhů nově nastavovaných (např. aplikace pracovněprávních předpisů při vyplácení mzdy bez schválení valné hromady). Nové nastavení souběhu také pro firmy představuje značnou organizační zátěž. Dále je otázkou, jak bude souběh upraven od roku 2014. Nový zákon o obchodních korporacích se vrací ke stavu, který panoval do konce loňského roku, tedy nedovolnému souběhu. Budou se smlouvy za dva roky znovu přepisovat?

4. Zákon č. 45/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních, zrušen zákonem č. 466/2011 Sb.

Autoři: skupina poslanců (J. Krákora, ČSSD; V. Filip, KSČM; P. Kováčik, KSČM; M. Šojdrová, KDU-ČSL; V. Říha, KDU-ČSL; S. Karásek US-DEU; E. Zeman, ČSSD, a další)

NEDOSTATEK KONSENSU U SYSTÉMOVÝCH OPATŘENÍ (TENTOKRÁT VE ZDRAVOTNICTVÍ)

Tento zákon měl vést k vytvoření péteřní sítě nemocnic ve veřejném vlastnictví, jejichž prostřednictvím stát zajistí každému občanu rovný přístup k bezplatné zdravotní péči. Již Ústavní soud zrušil např. související nucenou transformaci krajských a obecních příspěvkových organizací a obchodních společností na subjekty podléhající pravomoci státu a kritizoval plánovaná zvýhodňování těchto zařízení. V důsledku zrušení jeho částí a změny politické nálady zákon vyhořel ještě dřív, než stačil cokoliv fakticky změnit, a nakonec byl i formálně zrušen, mj. pod smrští zákonů zcela nově organizujících poskytování zdravotnických služeb v České republice (zejm. zákony č. 372, 373 a 374/2011 Sb.). Ani dnes nejsou ale nová systémová opatření přijímaná na základě společenského konsensu – stejně jako při přijetí zákona 45/2006 Sb., i při jeho zrušení a přijetí nových zákonů došlo k přehlasování Senátu Poslaneckou sněmovnou.

5. Zákon č. 367/2011 Sb., kterým se mění zákon o zaměstnanosti

Autor: Ministerstvo práce a sociálních věcí

NESYSTÉMOVÝ POSTIH ŠVARCSYSTÉMU

Výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah byl doposud postižitelný pouze z hlediska nesprávného zdanění příjmu z dané činnosti. Nově je možné jej sankcionovat jakožto tzv. nelegální práci. Právníké osobě, která nelegální práci umožní, hrozí pokuta až do výše 10 000 000 Kč, nejméně však 250 000 Kč. Přísná výše sankcí kontrastuje s dlouhodobou neschopností státu nastavit všeobecně přijatelná pravidla fungování českého pracovního trhu a uhlídat jejich dodržování.

Hlasování

Nominace v obou kategoriích „Zákon roku“ a „Paskvil roku“ byly zveřejněny 23. dubna 2012 na webových stránkách www.zakonroku.cz a v dohodnutém rozsahu nominace zveřejnili i exkluzivní mediální partneři. V den začátku hlasování bylo relevantním kontaktům z řad podnikatelské sféry a dalším osobnostem z databázi Ambruz & Dark/Deloitte Legal, Deloitte a dalších partnerů rozesláno upozornění na zahájení hlasování. To bylo uzavřeno 21. května 2012 a poté byly 24. května 2012 na webových stránkách www.zakonroku.cz zveřejněny konečné výsledky. Ty byly rovněž publikovány ve stejný den také exkluzivními mediálními partnery ankety. Následně byla prostřednictvím tiskové zprávy informována i další média.

Výsledky

V anketě Zákon roku 2011, v níž hlasovalo 107 významných firem českého byznysu, byla nejlépe hodnocena směrnice Evropské komise, která přitvrzuje v boji proti opožděným platbám v obchodně-právních vztazích. Naopak za nejhorší legislativní počin české firmy považují nesystémový postih švarcsystému.

„Tuzemské firmy nejvíce ocenily legislativní počin, který jim dává naději, že bude vyřešen jeden z nejpalcivějších nešvarů podnikání v Česku – opožděné proplácení faktur. Jejich volba zcela logická, protože se podle řady statistik platební morálka mezi firmami rok od roku zhoršuje. Roste průměrná doba platby i počet nezaplacených faktur. Domníváme se, že tato směrnice může výrazně kultivovat podnikatelské prostředí a pomoci zvýšit důvěru v obchodních vztazích,“ řekl advokát Ambruz & Dark/Deloitte Legal Tomáš Babáček z organizačního výboru ankety Zákon roku 2011.

Naopak pro firmy nejhorším legislativním počinem a vítězem v kategorii Paskvil roku je nesystémový postih švarcsystému. *„Nepřekvapuje nás, že nesystémové postihování švarcsystému vedení firem rozčiluje a považují to za závažnou komplikaci v jejich podnikání. Nejde přitom jen o zákaz jako takový, ale i o drastickou výši sankcí či přístup kontrolních orgánů, které například bez výslovné opory v zákoně nyní za švarcsystém považují i pouhou absenci pracovníprávní dokumentace na pracovišti. V oblasti zaměstnanosti tak stát připravil podnikatelům další překážku vedle nedávno zavedených až nesmyslně přísných pravidel vyžadovaných při zaměstnávání cizinců,“* řekl advokát Ambruz & Dark/Deloitte Legal Jan Procházka.

Neoblíbenost tvrdého postihování švarcsystému mezi podnikateli potvrzuje i dubnový průzkum Ambruz & Dark/Deloitte Legal, podle něhož dvě třetiny českých firem (63 %) nesouhlasí s politikou státu postihovat nelegální zaměstnávání na živnostenský list a tzv. švarcsystém by úplně legalizovaly. Devět firem z deseti navíc odmítá výši sankčních pokut, kterou zákon o zaměstnanosti stanovuje v širokém rozmezí od 250 tisíc do 10 milionů korun.

„Vzkaz českého byznysu v této anketě je jednoznačný – finance, transparentnost a apel na stát na řešení nekonceptních změn jako je právě švarcsystém. Postihování švarcsystému je nedomyšlené zejména u sezónních prací. Vítáme potírání nelegální práce a stíhání všech, kteří obcházejí zákon, nicméně máme výhrady ke způsobu kontroly a k nerozlišení profesí, které nemohou být z důvodu zvyklostí či charakteru práce prováděny jinak než švarcsystémem,“ říká Eva Svobodová, generální ředitelka Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR a dodává: „Obecně považujeme za lepší podporovat podnikání než restrikce. V kontextu stále rigidního zákoníku práce si lze těžko představit plně zaměstnat někoho jen na občasnou činnost – dovedeno do absurdity: stát firmám v podstatě znemožňuje chovat se jako řádný hospodář, což současně požaduje zákonem.“

Zákon roku 2011		%
– Nejlepší legislativní počín pro podnikatelské prostředí		
1.	Právo dostat zaplacené včas	33
2.	Flexibilnější nastavení pracovně právních vztahů	23
3.	Kriminální firmy z kola ven – Trestní odpovědnost právnických osob	20
4.	Snížení administrativní zátěže – Jednotné inkasní místo	19
5.	Zavedení II. pilíře v rámci důchodové reformy	5

Paskvil roku 2011		%
– Nejhorší legislativní počín pro podnikatelské prostředí		
1.	Nesystémový postih švarcsystému	40
2.	Nekoncepční zavedení a zachraňování eura II.	21
3.	Nedostatek konsensu u systémových opatření (tentokrát ve zdravotnictví)	14
4.	Formalismus při ochraně životního prostředí (ekologická újma)	13
5.	(Ne)řešení souběhu funkcí	12

Celkový počet vyplněných dotazníků   107 (71,33%)
 Shlédnuté dotazníky   150 (100%)

Spolupráce s partnery a mediálními partnery

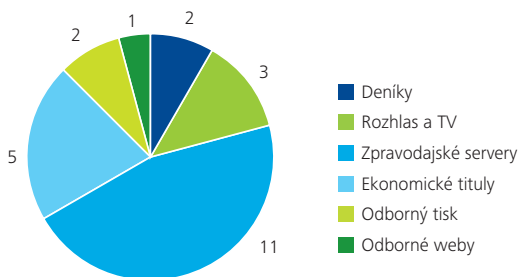
Partnery ankety v tomto roce byly **Deloitte**, vydavatelství **C.H. Beck** a právní informační systém **Beck-online**, **Česko-německá obchodní a průmyslová komora**, **Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR**, **Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR** a platforma **Byznys pro společnost**. Předmětem partnerství Zákona roku 2011 bylo hromadné rozesílání anketních dotazníků členským subjektům respektive obchodním partnerům a marketingová podpora v průběhu celé akce.

Mediálními partnery akce byly **Hospodářské noviny**, **Ekonom** a **Právní rozhledy**, které uveřejnily informace týkající se nominací a následně se věnovaly v den vyhlášení i výsledkům ankety. Vzhledem k ambicím ankety dostat se do většího povědomí jak podnikatelské, tak odborné a akademické sféry jednáme s dalšími subjekty o možnostech vzájemné spolupráce pro příští ročník.

Publicita Zákona roku 2011 v médiích

Ve srovnání se dvěma předchozími ročníky se anketa setkala s mimořádným ohlasem ze strany médií. O nominacích sice informovali pouze naši stávající mediální partneři (**Ekonom**, **Hospodářské noviny**), o to větší mediální pozornost byla věnována výsledkům ankety. Informace o nominacích a výsledcích ankety se objevily celkem ve 24 mediálních výstupech, včetně významných deníků, ekonomických titulů a zpravodajských serverů. Poprvé se Zákonu roku věnovala i audiovizuální média v čele s Českou televizí a Českým rozhlasem.

Zákon roku 2012 - Mediální publicita

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou, a jejich členských firem. Každá z těchto firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Podrobný popis právní struktury společnosti Deloitte Touche Tohmatsu Limited a jejich členských firem je uveden na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, daní, poradenství a finančního poradenství klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích má Deloitte světové možnosti i hlubokou znalost místního prostředí, a může tak pomáhat svým klientům k úspěchu na všech místech jejich působnosti. Přibližně 182 000 odborníků usiluje o to, aby se společnost Deloitte stala etalonem nejvyšší kvality.